

16 اکتوبر 2023

داکتر سید عبدالله کاظم

شاهدخت ہندیہ دافغانستان بہ رحمت حق پیوست

درباره سلطنت ده ساله اعلیحضرت شاه امان الله غازی و دست آوردهای تاریخی آن سخن بسیار است که در این مختصر نمیگنجد. او بر علاوه اینکه با آغاز یک اقدام نظامی اما بیشتر از طریق سیاسی توانست استرداد استقلال کامل کشور را از تحت الحمایگی انگلیس بدست آورد و نام قهرمان جنبش استقلال خواهی را در جهان آنوقت کمائی نماید، در عین زمان پیشتاز ریفورمهای بزرگی در افغانستان گردید که بعد از گذشت بیش از یک قرن هنوز هم این کشور در خم و پیچ آن تحولات ژرف گرفتار و متأسفانه و آرزو های آن شاه مترقی تا اکنون ناتمام مانده است. به همین دلیل بود که قدرت استعماری انگلیس از همان بدو مرحله سلطنت در صدد امحای قدرت او برآمد و خواست نظام مطلوب خود را جانشین او سازد. در اثر توطئه های داخلی و خارجی و عروج قوای سکوی در کابل شاه امان الله ناگزیر بتاريخ 24 جدی 1307 ش (17 جنوری 1929 م) در حالیکه قبلاً علیاحضرت مادر خود و ملکه ثریا را با فرزندان به قندهار فرستاده بود، از سلطنت استعفی داد و برادر خود سردار عنایت الله خان را به پادشاهی برگزید و سپس خودش رهسپار قندهار شد. در قندهار به اثر اصرار مردم باردیگر در صدد اعاده سلطنت برآمد و اما به دلایل متعدد که ذکرش در این مختصر نمی گنجد، بتاريخ 2 جوزای 1308 (23 می 1929) از اعاده سلطنت منصرف شد و با فامیل خود بوسیله موتر سرحد افغانستان را عبور کرد و در مقابل تهانه سرحدی "چمن" (آنوقت هندبرتانوی) خود را امر سرحدی انگلیس معرفی نمود. ورود او فوری به اطلاع "لارڈ ارواین" نائب السلطنه انگلیس در هند برتانوی رسید و او با شنیدن این خبر گفت: «بالاخره از شر او خلاص شدیم!» و هدایت داد که او باید هرچه زودتر خاک هند را ترک نماید.

د پانو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنډي د لېکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

هنوز شاه امان الله بافامیل در بمبئی (مامبی) انتظار رفتن توسط کشتی بسوب کشور ایتالیا را می کشید، ملکه ثریا که حامله بود، دختری را به دنیا آورد و نامش را به یاد خاطره آن روزگار "هندیه" گذاشتند. این شاهدخت کوچک نهمین فرزند شاه از بطن ملکه ثریا است که بتاريخ 17 جوزا 1308ش (7 جون 1929م) در شهر بمبئی چشم به دنیا گشود و بعد از 94 سال پر از نشیب و فراز بتاريخ 21 میزان 1402ش (13 اکتوبر 2023م) در شهر روم - ایتالیا چشم از دنیا فرو بست.

انالله انا الیه راجعون

روحش شاد و یادش گرامی باد!

این تذکر بیمورد نخواهد بود که شهزاده امان الله خان در سن 17 سالگی در سال 1288ش با مسماء "پری گل" صبیبه شیرمحمدخان چترالی ازدواج کرد و از این ازدواج پسری به دنیا آمد که نامش را هدایت الله گذاشتند. او بعداً در روم اقامت گزین شد و با یک خانم آلمانی ازدواج کرد و اما فرزندی نداشت. شهزاده امان الله خان "عین الدوله" بار دیگر به علاقه خود و موافقت والدین به عمر 23 سالگی با مسماء ثریا (سومین دختر علامه محمود طرزی) بتاريخ 19 عقرب 1293ش ازدواج نمود. حاصل این ازدواج ده فرزند بود: سه پسر و هفت دختر که اسمای شان بالترتیب سن از اینقرار است: - آمنه، - عابده، - ملیحه، - سلطانه، - حمایت الله (متولد 1302 - وفات 1303ش)، - رحمت الله، - عادله، - احسان الله، - هندیه، - ناجیه. (وکیلی پوپلزائی: "سفرهای غازی امان الله شاه در دوزاده کشور آسیا و اروپا..."، چاپ دوم 1379، پشاور، صفحه 261 - 262)

د پانو شمیره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

سوانح مختصر محترمه شاهدخت هندیه د افغانستان

شاهدخت هندیه صبیبه اعلیحضرت شاه امان الله غازی، ابر مرد تاریخ معاصر افغانستان و محصل استقلال کشور و شادروان ملکه ثریا میباشند که در 7 جون 1929 در شهر بمبی، هنگامی چشم بدنیا گشودند که شاه و ملکه با خانواده ای شان مجبور به ترک کشور شدند. آنها از راه قندهارنخست به هند برتانوی رفتند و از آنجا برای اقامت دائمی عازم کشور ایتالیا گردیدند.

شاهدخت هندیه از همان ایام کودکی در جوار پدر و مادر نامدارش با نام افغانستان آشنا شد و مهر آنرا به دل پرورید، طوریکه با گذشت هر سال احساس او برای وطن و مردمش بیشتر میشد. او با شنیدن داستانهای پر از نشیب و فراز زندگی خانوادگی و آنچه بر سر ایشان آمده بود، درد هجرت را احساس میکرد و اما افسوس که نمی توانست سری به آن دیار بزند و مردم و خاک پدری خود را از نزدیک ببیند.

شاهدخت پس از اتمام درس در ایتالیا و سویس در 1951 با مرد موقر زمیندار ایرانی مقیم مشهد بنام آقای کاظم ملک در روم ازدواج کرد و مدت هشت سال با شوهر خود در حواشی شهر مشهد در ایران اقامت اختیار نمود. ثمره این ازدواج دو دختر به نامهای ثریا و همدم بود. اما زمانه با اوسازش نکرد و از شوهر جدا شد و با دو دختر خود دوباره به ایتالیا آمد. در سال 1966 با یک شخصیت سرشناس افغان داکتر عبدالرؤف حیدر (سابق وزیر تجارت در کابینه سردار شاه محمود خان غازی) که مرد تحصیلکرده و صاحب شهرت نیک بود، ازدواج نمود. شاهدخت هندیه از او پسری به نام سکندر دارد که در جوار مادر در روم زندگی میکند.

دختران شاه امان الله (از چپ به راست - نشسته) عادلہ ارماندو - آمنه سراج - ناجیه ایلتن؛ (ایستاده): ملیحه طاهر - هندیا ملک - روف و عابده سراج ؛ (سلطانه در این عکس تشریف ندارد)

شاهدخت هندیه بعد از سالها انتظار بالاخره در سال 1968 در حالیکه به معیت جنازه مادر خود ملکه ثریا قرار داشت، برای اولین بار چشمش به دیدار وطن روشن شد و در شهر جلال آباد به زیارت مدفن پدر و پدرکلان خود، دو پادشاه نامدارکشورنائل آمد.

دیدار وطن با دل افسرده بر او اثر گذاشت و پس از آن همیشه در فکر دیار اصلی خود بود. این احساس وقتی اوج گرفت که کشور معروض به تجاوز قوای سرخ شوروی گردید. آنوقت شاهدخت هندیه با تمام نیرو دست بکار شد تا نخست زمینه مداوای کودکان و اطفال جنگزده کشور را در ایتالیا فراهم سازد. با شفاخانه ها و مراجع کمکی آنجا به تماس شد و حتی درب خانه خود را به روی این کودکان باز کرد و از آنها پرستاری نمود.

د پانو شمیره: له 3 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکني د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

از سال 1984 تا 1996 وزارت امور خارجه ایتالیا دوبار مبالغی را برای درمان اطفال مریض افغان اختصاص داد تا در ایتالیا تحت مداوی قرار گیرند، بخصوص آنهاییکه ضرورت به عملیات جراحی داشتند. امور تنظیم و ترتیب این برنامه به شاهدخت هندیه سپرده شد. او توانست به تعداد 65 طفل مریض را از افغانستان به کمک صلیب سرخ بین المللی به ایتالیا انتقال داد و به مداوی آنها زمینه را مساعد ساخت که در بین آنها تعدادی زخمی ناشی از جنگهای زمان اشغال شوروی بودند. برای صرف پولی جهت مداوی بیشتر اطفال مریض شاهدخت هندیه تعداد را در منزل خود جا داد و خودش به مراقبت آنها پرداخت، طوریکه یک دختر تا بهبود کامل صحت مدت دونیم سال در منزل او اقامت داشت.

پس از خروج قوای شوروی به کارهای خیریه با جدیت بیشتر ادامه داد و دامنه فعالیت خود را وسیعتر ساخت. در دوره طالبان (1996 - 2001) توجه جدی شاهدخت هندیه به وضع رقتبار زنان کشور معطوف گردید و کوشید تا صدای زنان مظلوم افغان را به گوش جهانیان برساند و برای بهبود زندگی این اکثریت مظلوم و تحت فشار قدم بگذارد. در این راه به هر کنفرانس بین المللی روی آورد و در محافل بزرگ انجمن های فعال امور زنان در کشورهای انگلستان، فرانسه، بلجیم و اتریش اشتراک کرد و برای اعاده حقوق زنان افغان به دفاع برخاست. همچنان مشاهده فلم افغانی بنام «اسامه» و داستان رقتبار آن بر او اثر گذاشت و تصمیم گرفت تا یک مرکز آموزشی را برای وقایه زنان از شر فساد اخلاقی در کشور تاسیس کند.

شاهدخت هندیه دست استعانت به هر کشور تاحدیکه می توانست دراز کرد تا ادویه، لباس و دیگر وسایل ضروری را تهیه نموده و به کمک وزارت دفاع ایتالیا با استفاده از طیاره های نظامی آنرا به افغانستان انتقال دهد. او بیشتر وقت خودش همراه با این کمک ها به افغانستان میرفت تا در توزیع آن به مستحقان واقعی نظارت کند.

شاهدخت هندیه بعد از 2001 ساحه فعالیت های خود را وسیع تر ساخت و بیشترین وقت خود را در افغانستان می گذرانید، بعضی پروژه های مفید از جمله حفر چاه های عمیق را برای تهیه آب آشامیدنی و زراعتی و نیز استفاده از انرژی آفتاب برای محلات دور دست کشور را رویدست گرفت. او بر علاوه رسیدگی به امور کمک های بشری، به حیث معاون رئیس بنیاد محمود طرزی جد بزرگوار شان فعالیت داشت.

در سال 2006 رئیس جمهور وقت حامد کرزی به او را به عنوان سفیر افتخاری افغانستان در امور فرهنگی در کشورهای اروپایی معرفی کرد حتی حکومت برای اقامتش در افغانستان محل رهایش و دیگر وسایل را در دسترش قرار داد، اما شاهدخت بر اوضاع افغانستان و حضور قوای خارجی و همچنان سوء اداره امور نظر انتقادی داشت و در همه جا بصراحت ابراز نظر میکرد که اینکار تا حدی موقوف او را در رسمیات ضعیف می ساخت. با آنهم تا یک سال قیل از وفات بیشترین وقت خود در افغانستان می گذرانید، تا آنکه از یکسال بدینسو ضعف جسمی از کبر سن بر او غلبه نمود و از وطن به ایتالیا برگشت و در اثر مریضی بتاريخ 13 اکتوبر 2023 جان به حق تسلیم کرد. روحش شاد و یادش گرامی باد!

د پانو شمیره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

شاهدخت هندیه به سه زبان ایتالوی، فرانسوی و نیز فارسی با کمی لهجه ایرانی آشنائی داشت و با وجودیکه در خارج کشور به دنیا آمد و در ایتالیا بزرگ شد و درس خواند، اما در دامن پدر و مادر بزرگوار خود از اخلاق نیکو، رفتار دوستانه، خصلت های افغانی از جمله رعایت آداب پسندیده که شایسته یک شاهدخت شرقی است، نیز به تمام معنی برخوردار بود. از همه مهمتر علاقه به وطن و مردم در نهاد او و دیگر خواهران برادرانش چنان عمیق جا گرفته بود که گوئی همه در فضا و هوای وطن پرورش یافته باشند، اما اینکه سالها از تماس با مردم و وطن دور بودند، خود یک پدیده ای است که نمیتوان از آن انکار نمود.

(شاهدخت هندیه بار اول در اوایل سپتمبر 2011 به دعوت انجمن های افغانی در جنوب و شمال کالیفورنیا به امریکا سفر کرد که طی محافل شاندار از طرف افغانهای مقیم در شمال و جنوب این ایالت مورد استقبال قرار گرفت و خاطرات بسیار خوش از خود بجا گذاشت که مختصر خاطرات این دیدار را در قسمت بعدی تقدیم خواهیم کرد.)

د پانو شمیره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکي په خیر و لولئ